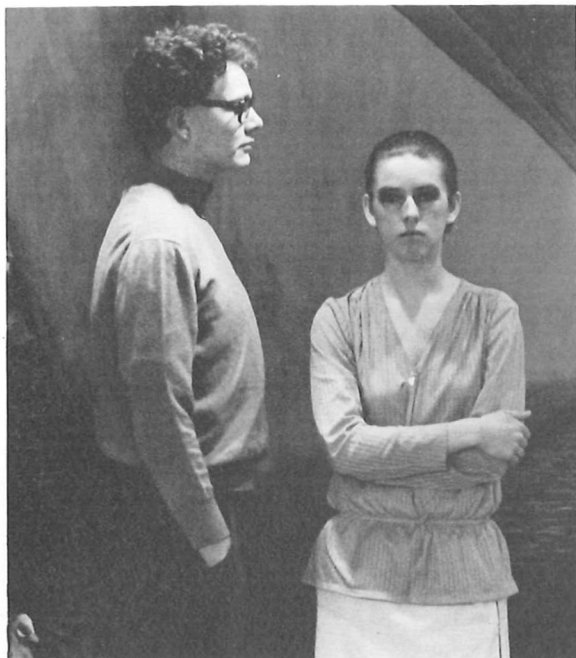

*Trilogie van het
weezien (Conservatorium A'pen)
Foto G. Saeys*

*Een lied van leven
en liefde, een reis
in de winter (werk-
voorstelling H.I.
D.K.)*

Meirtheater, de KNS met *Op Marode* en *Groenten uit Balen*, het RVT en zelfs het Raamtheater met *Pak 'm Stanzi*. Als we ergens van een 'Antwerps theater' kunnen spreken, dan is het dat, met een repertoire, groeiend van een *Turks Bad* tot een *Caraïbische Zee*. En dit soort Antwerps theater trekt wél volk.

Getuige

Heeft Antwerpen dan het theater dat het verdient? Is er iets mis met het Antwerpse publiek? Nu? Of is dat altijd zo geweest? Met deze vragen stapten we o.m. naar iemand die een lang-lange getuige is geweest en nog is van de Antwerpse culturele verwachtingen en van de teleurstellingen toen die verwachtingen niet werden gerealiseerd: Ger Schmook, voormalig conservator van het AMVC, die bij dit alles realist gebleven is. Over het publiek zegt hij: "Ons publiek hier in Antwerpen is archi-slecht. Men neemt mij dat kwalijk, als ik dat zeg, maar ons publiek is er een van welgezeten middenstanders en dat gaat over van ouders op kinderen. Ze willen geen vernieuwing. Nieuwe dingen zijn hier altijd laat gekomen. Het heeft lang geduurd voor Heyermans hier werd opgevoerd, en dat gebeurde dan nog eerst door de toneelafdeling van de diamantbewerkerbond. Ook Ibsen is hier héél laat gekomen. De artiesten en de intellectuelen, zoals een Pol De Mont, die waren wel bij, maar ze werden niet gevolgd. Nochtans hebben de oorlogen bressen geslagen in de mogelijkheden van het opnemen van vreemde invloeden, maar die werden dan weer niet voldoende gerelativeerd. Soms heb je het gevoel dat er iets zieks is in ons volk. En bovendien is onze toeschouwersgemeenschap zo klein. Wij zijn hier geen miljoenen-

stad; schouwburgen kunnen zich niet specialiseren in genres en toch heeft een directie in de complexiteit van onze samenleving de plicht te laten zien welke soorten van theater er bestaan; ook vreemde groepen zouden in dat kader een kans moeten krijgen."

Over de toneelauteurs zegt hij: "Dat wij zo weinig toneelschrijvers hebben, dat komt omdat we geen dialoog hebben. Mensen beginnen te schrijven zonder de geschiedenis van het toneel gelezen te hebben zonder de geschiedenis van de schrijvers te kennen, zonder hun stijl te kennen en dat is een gevaar."

Over de acteurs zegt hij: "Bij de toneelspelers is er die officialisering van het ambt gekomen; ze spelen niet meer omwille van de roeping, maar in functie van het ambt. Het geapliceerde spelen is verminderd met het theaterdecreet. De zekerheid van het bestaan heeft bij die spelers, die minder beroeps karakter hadden, de indruk gewekt van 'j'y suis, j'y reste'. En dat is een gevaar. Er zou een cultuur van het geweten moeten ontstaan, een bewustzijn van de waardigheid van de mens. Maar dat zal moeilijk te bereiken zijn, in deze tijd van excessen. Men verliest er de wind bij. En de politisering van de cultuur bij ons, is een ramp. Daar gaan wij al tweehonderd jaar aan dood."

Over het algemene culturele klimaat zegt hij: "Onze cultuurloosheid is nog steeds zeer groot. We hebben een achterstand van twee, drie eeuwen in te lopen en daar slagen wij niet in. Na WO I waren we aan het groeien, met Paul Van Ostayen en zo, maar de grote massa is niet gevolgd. We hebben hier nog steeds geen grote leesfähigkeit, zoals in Nederland; ook geen grote positieve schrijflustigheid en een zeer klein begrip van onze werkelijke positieve historiciteit. Dat

ligt aan de geschiedenis, maar we hebben niet ingelopen wat we hadden gekund. Natuurlijk hebben we in onze geschiedenis tegenslag gehad; heel onze culturele evolutie is getekend door tegenslagen en bezettingen. 1585, de val van Antwerpen en 1648, de vrede van Munster, dat zijn onze twee grote historische tegenslagen geweest."

En die zijn we nog steeds niet te boven gekomen... Morgen 1985, vier eeuwen na de val van Antwerpen. Als we de mogelijkheden van deze stad bekijken, de rijkdom van de geschiedenis die ze achter zich heeft, de continueringsoverdracht die ze voor zich heeft, haar plaats in Vlaanderen, haar haven open op de wereld, dan kunnen we alleen maar weigeren te geloven dat dit culturele klimaat eens en voor altijd gefixeerd zou zijn.

Marianne Van Kerkhoven